

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELOFIZETESI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket
Egész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	BITTERMANN SÁNDOR.	BITTERMANN NÁNDOR.	a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
Félévre . . . . 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PENTEKEN.

A Bács-Bodrog Vármegyei Tulipán Háziipari Szövetség felhívása.

A Bács-Bodrog Vármegyei Tulipán Háziipari Szövetség f. év május havában Zomborban, a vármegye székházában, vármegyei háziipar-kiállítást rendez.

Kiállításra kerülnek a vármegye területén levő háziipari szövetkezetek készítményei, továbbá mindazon tárgyak, melyek mint házikészítmények, a nép kereset-forrásául szolgálnak.

Kiállításra kerülnek a vármegye területén levő háziipari szövetkezetek készítményei, továbbá mindazon tárgyak, melyek mint házikészítmények, a nép kereset-forrásául szolgálnak.

A kiállításnak lesz egy külön osztálya is, mely megyénk műkedvelőinek műveit mutatja be. Ezen résztvesznek mindazok, kik műkedvelésből foglalkoznak akára női kézimunka valamely ágával, akár pedig műkedvelésből rajzolnak, festenek, faragnak, fényképeznek stb.

A kiállított tárgyak, mind a háziipari, mind az amatőr készítmények, mind el is adhatók, azonban az eladási ár 5%-a a kiállítást rendező Vármegyei Háziipari Szövetség javára levonatik.

A kiállításra szánt tárgyak a visszaküldésre alkalmas ládába csomagolandók, s a láda fedelének belső oldalára a küldő pontos címe felirandó. A képek csak keretezve, felfüggesztésre alkalmasan küldhetők, és hátul a kép címe, készítésének módja, eladási ára és készítőjének neve feljegyzendő. A kézimunkákra, vagy az olyan tárgyakra, melyeken nincs hely, hová mindez adatok felirhatók volnának, kemény papírból készített lapok függesztendők, amelyekre az előbb felsorolt adatok irandók.

A kiállított tárgyakat a kiállítás bezárása előtt elvinni nem lehet.

A legkiválóbb háziipari készítmények a bíráló bizottság ítélete alapján pénzjutalmakban részesülnek. Kiosztásra kerül több 100, 50, 20 és 10 K-ás jutalom.

A műkedvelők a következő díjakra pályázhatnak: 4 első, 4 második, 4 harmadik díj (művészi plakettek oklevéllel) és diszoklevelek.

A kiállítás tiszta jövedelme a Háziipari Szövetség által Zomborban felállítandó női ipariszkola javára fog fordíttatni.

A kiállítás megnyitásának ideje 1908. május 10.

A tárgyak legkésőbb 1908. május 1-ig a kiállítás címére (Bács-Bodrog Vármegyei Háziipar-Kiállítás, Zombor, Vármegyház) beküldendők.

Mivel a kellő intézkedések megtehetése végett szükségünk van a kiállítandó anyag minőségének és mennyiségének ismeretére, felkérjük igen tisztelt Cimet, hogy a mellékelt bejelentő lapot kitöltve a titkár (Krump Vilmos, felső keresk. isk. tanár, Zombor) címére 1908. április hó 10-ig beküldeni sziveskedjék; ugyancsak a titkár szolgál minden, a kiállítást illető felvilágosítással is.

Kérjük igen tisztelt Cimet, hogy szives közreműködésével a kiállítás sikerét előmozdítani sziveskedjék.

Zombor, 1908. febr. 8.

Fornbach Károlyné,
elnök.

Krump Vilmos,
titkár.

Városi közgyűlés.

Röviden jeleztük már mult számunkban, hogy Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága folyó hó 13-án délután 3 órakor megtartott rendes közgyűlése Hauke Imre polgármester, valamint Heintz Kálmán főszámvevő ellen a feyelmit megelőző vizsgálatot elrendelte. Az ügyre, valamint a közgyűlésen elintézett többi tárgyakra nézve részletes tudósításunk imitt következik:

Hauke Imre polgármester olvasta fel a város közállapotát és közigazgatási ügymenetét a legaprólékosabb részletekig kidolgozott jelentését, amelynek kapcsán több felszólalás történt.

Dr. Mayer Nándor már az elmúlt közgyűlésen kifogásolta, hogy a hadmentességi adó követelésének és nyilvántartásának munkáját a földadónyilvántartó végzi, bár nem kötelessége. Ő és a közgyűlés tudomásul vette azt a felvilágosítást, hogy a földadónyilvántartó a munka elvégzésére önként vállalkozott és azt kifogástalanul el is végzi. Neki, mint a tapasztalat bizonyította, aggályai vannak. Több esetet sorol fel, hogy olyanokra vettetett ki adó, akik hadkötelezettségüknek 10—15 év előtt már teljesen megfeleltek. A kivetési lajstromok felülvizsgáztatását kéri, hogy a polgárság a jogtalan zaklatásoktól megmentessék.

Dacára annak, hogy a polgármester figyelmét felhívta már a könyvelőség ellenőrzésére, ez a házipénztárnál eszközölt befizetéseket még mindig könyveli el naponta, aminek az a következménye, hogy egyesek

ellen végrehajtás vezetettik oly összegekért, amit már rég befizettek.

Az ujonnan megrendelt házzsám táblák ügyében interpellálja a polgármestert. Ezen táblákért, melyeket Khan és Heller budapesti cég szállította, a város 2 koronát szedett a háztulajdonosoktól, holott most arról értesült, hogy Hirmann Ferenc cég 1 korona 20 filléres ajánlatot tett.

Végül a hentesek és mészárosok kérelmét tolmácsotja. Régi anomália ugyanis, hogy a vágóhídon nincs használható jégverem, sem hűtőkészülék. A nyári hónapokban a hus hosszabb ideig nem tartható, mert megromlik. Az a kérelmük, hogy vasárnap délután is vágassanak.

Dr. Donoszló Vilmos az egészségügyi mizériákat tette szóvá. Egy régebbi közgyűlési határozat elrendeli, hogy az élelmiszer hamisítók nevei a helyi lapokban közlendők, de ennek végrehajtására mi intézkedés sem tétetett. Az élelmiszer vizsgálatok egyáltalában nem fogatosítottak. Számtalan oly egyént sorol fel, aki a város belterületén 50—60 drb birkát nevel. Ez szabályrendeletbe ütköző és közegészségügyi szempontból felette veszélyes. Sürgős intézkedést kér.

Czettl Dezső felszólalásával érdeme szerint már mult számunkban foglalkoztunk.

Hauke Imre polgármester az interpellációkra kijelentette, hogy a sérelmek orvoslásáról gondoskodni fog. A könyvelőség a számadások elkészítésével van elfoglalva s amig ezzel készen nincs, az elkönyvelések késedelmet szenvednek. — A házzsám táblákra Hirmann-cég egyáltalában nem tett ajánlatot. A város mindenkor szem előtt tartotta a polgárság érdekeit és ha a Hirmann-cég 1 korona 20 filléres ajánlatát beterjeszti, bizonyára nem a Khan-féle 2 koronás ajánlat vétetett volna figyelembe. Mayer Nándor által előterjesztett kérelem egyenesen törvényszegés, azt sem elnézni, sem tűrni nem szabad. Jelentéseiben csak azokat az adatokat csoportosíthatja, amelyeket az arra illetékes hivatalok beterjesztenek. Az élelmiszer hamisításokról tehát azért nem emlékezett meg, mivel adat nem állott rendelkezésére. — A Juhász-utca kikövezésére közgyűlési határozat volna provokálandó, de hamarosan arra sor nem kerülhet. A közel multban kapott a Bánát egy főtengely utat, ahonnan a kétoldalt eső utcák nehézség nélkül megközelíthetők. A bánáti mély kut fúrását az igazságügyi palota kérdése és fedezet hiány késleltette. Ha a kut elkészült volna, az igazságügyi palotát föléje kellene építeni.

Listyevity Titusz bejelentette, hogy a piacon az élelmiszereket állandóan ellenőrzeti az arra betanított két rendőr által. Arról nincs tudomása, hogy a város belterületén a

megengedtnél több birkát tartanának. Az ügyet megvizsgáltatja és a tulajdonosok ellen a kihágási eljárást megindítja.

Buday Gerő kifogásolja, hogy Zombor város közönségének élelmiszer vizsgálatát két betanított rendőr végzi. A hatósági orvosoknak oly nagy a magánpraxisuk, hogy törvényes kötelességeiket két betanított rendőrnek kell elvégeznie?

A közgyűlés a polgármesteri jelentést tudomásul vette.

A bizottsági tagok óhajára ezután a póttárgysorozat első, a póthitelek ügyében kiküldött bizottság jelentése, majd a tárgysorozat 28. és 29. pontja került tárgyalásra.

Póthitel.

A mult közgyűlés által kiküldött ötös bizottság beterjesztett jelentése részletesen foglalkozik a póthitel kérdésével. Pontonként rámutat azokra a tételekre, amelyeknél hitel-tullépést talált. Többek között nehezményeli, hogy a lovak és tenyészállatok élelmezésére, amidőn a széna elfogyott, a városi tanács mult év november hó 27-én 3146 adag szénát vett át és annak árát ki is fizette, bár ezt az 1908. évi költségvetés terhére az idén kellett volna kifizetni.

Sulyos mulasztásnak minősíti, hogy a tanács sürűn küldi a tisztviselőket tanulmány-utra. Ez horribilis összeget emészt fel és a kiküldöttek tapasztalataikról még eddig soha sem tartották érdemesnek beszámolni.

Különösen nagyfoku visszaélések és mulasztások észleltek az irodai szükségletek tételénél. A közgyűlés elrendelte az új adókönyvek és az ennek megfelelő adókönyvecskék elkészítését. A vonatkozó iratokban azonban nincs nyoma ezen nyomtatványok egység- és összárának. Az elkészítéssel megbízott nyomda tetszés szerint számította az árakat s ezt annál inkább megtehetette, mivel a számvetés soha sem vett annyi fáradságot, hogy a felszámítások szoliditására meggyőződjék. A legfontosabb momentum mindenestre az, hogy az adókönyvek korrek-turáján eszközölt kétszeri változtatásért a szállító cég 140 korona munkatöbbletet számított.

A kiküldött bizottság a megrendelt 24000 adókönyvecskét tulsoknak tartja, mivel a megrendeléskor már ismert dolog volt az, hogy az országgyűlés az új adótörvénnyel foglalkozik és akkor a könyvek használhatatlanokká válnak.

A felületes ellenőrzésnek, illetve az ellenőrzés teljes hiányának tudható be, hogy az Obláth-cég számtalanszor számított nagyobb árakat a szállított nyomtatványokért, mint aminőket a szerződés biztosított, amely összeget a kiküldött bizottság 3152 koronára becsül. Ez volna tehát az az összeg, amelylyel a várost megkárosították.

Miután a város tisztviselői ezen ügyben érdekelve vannak, az állandó választmány nem terjesztett a közgyűlés elé határozati javaslatot.

Az egyes szakelőadók és a városi főszámvető felszólalásai után **Mérő Ignác** erős szavakkal ítéli el a városi tanács és a számvetés szabálytalan eljárását. Hangsúlyozza, hogy senki sem gyakorolta a szükséges ellenőrzést a város anyagi érdekei felett és csak így történhetett meg, hogy a város ily érzékeny anyagi károsodást szenvedett. Felhívja a polgármestert, hogy mielőtt indítványát megtenné, nyilatkozzék a jelentésben foglaltakra, nehogy a közgyűlés pálcát törve elhamarkodva hozza meg ítéletét.

Hauke Imre miután a kiküldött bizottság jelentése oly részletesen öleli fel az ügyeket, kimerítő felvilágosítást tételenként nem képes adni és kéri, hogy a jelentés adassék ki a tanácsnak azzal az utasítással, hogy a legközelebbi közgyűlésnek írásban tegye meg jelentését, akkor még mindig módjában lesz a törvényhatósági bizottságnak tetszése szerint határozni.

Buday Gerő ellenzi a jelentésnek kiadását, mert a tisztviselőknek minden pillanatban helyt kell állaniok és számolniok ténykedéseikért.

Fernbach Károly főispán **Mérő Ignác** kérelmére az ülést 5 percre felfüggesztette, amely után **Mérő** indítványozta, hogy a közgyűlés **Hauke Imre** polgármester, valamint **Heintz Kálmán** főszámvető ellen rendelje el a fegyelmit megelőző vizsgálatot.

Dr. Bruck Jenő nem fogadja el **Mérő** indítványát. Alkalmat kíván adni a polgármesternek, hogy a jelentésre megadhassa az igazolást és kéri, hogy a jelentést adják ki a tanácsnak azzal, hogy a legközelebbi közgyűlésen igazoló jelentéseket terjesszék elő.

Miután **Mérő** fentartotta indítványát, a főispán elrendelte a titkos szavazást, amelynek eredménye szerint 29 szavazattal 21 ellenében a polgármester, valamint a főszámvető ellen a fegyelmit megelőző vizsgálat rendeltetett el. A beadott 53 szavazólap között három üres volt.

A vasutállomás kérdésében elfogadták **dr. Lallosevits János** és **dr. Donoszlovits Vilmos** bizottsági tagok indítványát, hogy az a mostani helyén építtessék ki, a teherforgalom lebonyolítása érdekében szükségessé váló kibővítés a nemesmiliticsi ut irányában történjék. Ezzel a határozattal a vasúti állomás kibővítésének kérdése ismét sutba került.

A közgyűlés szabályrendeletet alkotott, amelyben kimondja, hogy évenként a polgármestert 7 heti, a többi tisztviselőt 5 heti, a segéd- és kezelőszemélyzetet 4 heti, a szolgálát pedig 2 heti szabadság illeti meg mindenkor, ha azt a közszolgálat érdeke megengedi.

Elhatározta a közgyűlés, hogy néhai **Falcione Gyula** és néhai **Gyalokai Rozália**, valamint **Papházi Döme** areképét megfesteti.

A rendőrkapitányi hivatal személyzetének szaporítása ügyében a főkapitány előterjesztését egy bizottságnak adták ki tanulmányozásra. — A bejelentő hivatalra vonatkozó előterjesztés a napirendről levétetett.

A városi pótdadót 7%-kal a közgyűlés leszállította s ezenkívül még egy csomó közérdekű apróbb ügyet tárgyal le.

A Bács-Bodrog vármegyei Tulipán Háziipari Szövetség háziipari kiállítás költségeinek fedezésére rendezett műkedvelő előadása.

A nemzeti ellenállás idején az igaz honfiakat a tulipán egyesíté. Nem volt széles e hazának egyetlen zuga sem, ahol tulipán-szövetség ne alakult volna, de azóta nagy idő mult el. Akadtak vidékek, ahol a pislogó láng fellobbant, de csak azért, hogy annál szembetűnőbb legyen hirtelen kimulásuk. Nem így történt azonban nálunk, hol az igaz, önzetlen lelkesedés — s nem a szalma láng — szülte a jó eszmét. Ha a jó eszme másutt csak tengődik, annak egyik nagy oka bizonyosan az, hogy a megvalósítására alakult egyesület nem dicsekedhetik oly oadaó, fáradságot nem ismerő, az eszme érdekében mindenre kész elnökkel, mint amilyent apatini

Fernbach Károlynéban a zombori tulipán-szövetség tisztel. Fenkölt honleányi lelke, nem lohadó lelkesedése, erős akarata, találékony tettvágya biztos záloga a sikernek. Nemes lelké jól tudta, hogy a közönségnek, kivált a zomborinak nyújtani is kell valamit, hogy hazafias vagy jó cselekedetre kapható legyen. Bármennyire érezhette is feladatának nehéz sulyát, nem ismert fáradságot, éles szemmel maga köré gyűjtve a lelkes ifjúságot, felvette a harcot a terpeszkedő közömbösséggel, fölvette pedig — mint most már megállapítható — fényes sikerrel.

A megismétlés mellett is kicsinek bizonyult a színház. Sokan kiszorultak így is, akiket pedig a tulipán jelében nyilvánuló hazafiság egyesített, azokkal a szerencsésekkel, akik bejuthattak a színházba.

A műkedvelők tizenhat tagu zenekarának művészi játéka elsősorban hegedűművészeknek, **Csavoja János**nak érdeme, kinek művészi vezetése kényesebb izlést is kielégítő, összhangzatos játékot csalt ki a műkedvelő karból.

De nem kicsinylendő az a fáradság sem, amellyel **Tomcsányi Aladár** a művész kezére játszott. A fényesen sikerült est összes partitúrái az ő keze munkája. Oly fáradság ez, melyet csak hozzáértő ember képes kellőleg felfogni és méltányolni. Az ő érdeme a vegyeskar betanítása is

Végül nem hagyhatjuk szó nélkül **Giovanni Carbone** táncmester fáradozását sem, aki szintén nehéz feladatot oldott meg a tályol-tánc betanításával.

A mesternek is módja volt meggyőződni arról, hogy közönségünk nem hálátlan az érdemmel szemben.

A műkedvelők zenekara **Mayerbeer** „Koronázási induló”-ja nyitotta meg a gazdag műsort **Csavoja János** vezette a zenekart, melyben **dr. Ribiczey Kálmán**, **Krudy Géza**, **Heisinger Antal**, **Tantner Ottó**, **Salgó László**, **Alföldy László**, **Margalits István**, **Szántó Károly**, **dr. Németh Arthur**, **dr. Henneberg Géza**, **Major József**, **Marschall Béla**, **Tomcsányi Aladár** működtek közre. A pompás művészi játékot a közönség zajos tapsviharral jutalmazta. Még a koronázási induló fűlbemászó akkordjaiba merült a közönség, midőn a hirtelen felgördült kordina a „Robinsonok” szigetére vezette a közönséget **Szondh István** **Hamilton-Kruzvetja**, **Konyovits Antal** **Villije** a hivatásos színészek között is megállhatta volna helyét.

Jovánovits Leona Olympia szerepében elragadóan bájos volt s nem kevésbé megnyerőek biztos fellépésükkel, édes csicseregő hangjukkal **Predragovics Lincsi**, **Vojnits Ilonka**, **Ratkó Ilonka**, **Gehring Mici** és **Szlávy Erzsike**. A fényes sikerből méltó rész illeti a férfiakat is **dr. Moldován Lajos**, **Ribiczey Nándor**, a berugott jós **Klemm Gyula** és **Aszklepissz**, **Jelich Mihály**. Harmadszor a vegyeskar, **Csernatony Aladárné**, **Eöry Andrásné**, **Major Józsefné**, **Törös Sándorné**, **Trischler Gyuláné**, **Major József**, **Bárdos Ármán**, **Fodor Mihály**, **Kiss Mátyás**, **Székely Béla**, **Marschall Béla**, **Essigmann Károly**, **Rácz Soma** mutatkozott be a közönségnek. A tapsvihar meggyőzhette őket, hogy mily sikeresen működtek. Nem kevésbé emelte az est fényét a **Giovanni Carbone** betanította fátlyoltánc. A közönség igazán zavarban volt s nem tudta vajjon e 16 kis tündér **Halász Magda**, **Husvéth Mariska**, **Jusits Margit**, **Kaich Erzsike**, **Kekezovich Aranka** és **Piroska**, **Pekánovits Mici**, **Predragovics Lincsi**, **Purmann Aranka**, **Ratkó Ilonka**,

Szlávy Ilonka, Szlávy Erzsike, Szlávy Aranka, Vojnits Ilonka, Zombory Erzsike, Zombory Ilonka tanulmányosságát honorálja tapsviharával, vagy a mestert hívja a lámpák elé. A növendékei között megjelent mestert zugó taps viharral jutalmazta a közönség.

A megismételt fátyoltánc után Strauss Ede keringőjét, a Fess szellemeket játszotta a műkedvelők zenekara előbbi számához hasonló sikerrel.

Nagy hatást ért el dr. Zátanyi Dezső „A léha” c. zenés magánjelenetével. Sőt a második este nem térhetett ki a közönség zajos tetszése következtében egy ugynevezett ráadás szám elől sem.

A furfangos rendezőség, hogy ébren tartsa a közönség kimerülő figyelmét, a leg hatásosabb pontokat utoljára hagyta. Jovanovits León „Szent Mikulás”-ával teljesen lebilincselte a közönséget, sőt még akkor is ennek hatása alatt állott, mikor a függöny újra felgördült s Prokópy Imre érces hangja megesendült. A közönség meghatottan hallgatta Kerner Jenő „A magyar dal” című melodramáját az ő művészi szavalatában, melyet a műkedvelők zenekara és a kaszinó-egyesületi delárda támogatott a költemény változó hangulatának tolmácsolásában. Különösen gyújtó hatásuk voltak lelkesítő részletei. Az áhitatos csend után riadó dörgéssel ujjalt fel a taps, midőn a Kossuth-nóta hangjai felcsendültek, majd pedig az Apothoezis keretében, melyben az összes közreműködők résztvettek és amelynek művészi összeállítása Fernbach Károlyné ömeltősága izlését dicséri, szívet, lelket magával ragadó lelkesedéssel a magyar nemzet fohásza: „Hazádnak rendületlenül légy hive oh magyar.”

Háziipari felülfizetés: Fernbach Károlyné 24 kor., Alföldi Gedeonné 20 kor., Gfrerer Miklós (Budapest) 20 kor., Szemző Gyula 8 kor., Szilágyi Mór dr. 5 kor., Ambrozovits Emilia 5 kor., dr. Bruck Jenő 4 kor., özv. Uhlyarikné 3 kor., összesen 89 korona, amelyért a rendezőség ezuton mond köszönetet.

A rendezőség mindazoknak, akik a nemes cél érdekében közreműködni avagy jótékony adományokkal hozzájárulni szívesek voltak, ezuton is hálás köszönetét nyilvánítja.

Az előadás után az Elefánt-szálló termeiben táncra perdült a fiatalság. Jelen voltak:

Asszonyok: Fernbach Károlyné ömeltőságával az élén Csernátorny Aladárné, özv. Csihás Benőné, dr. Danninger Ádámná, Eöry Andrásné, dr. Eperjesy Béláné, dr. Falcione Árpádné, Gehring Edéné, özv. Gertinger Pálné, Gyurisits Györgyné, Heizinger Antalné, dr. Halász Dávidné, dr. Jovánovits Józsefné, Jusits Antalné, Kaich Miklósné, Karácson Gyuláné, özv. Kekezovits Mátyásné, Koczkar Zsigmondné, Komáromy Gyuláné, Krudy Gézáné, Major Józsefné, Mátrai Zsigmondné, özv. Orehoja Sándorné, Petonszky Józsefné, Popovits Aurélné, Popovits Sebóné, Purman Gézáné, Ratkó Zsigmondné, Sauer Jenőné, özv. Sauer Sándorné, Szedressy Ödönné, Szlávy Eleménné és Péterné, Tarczay Istvánné, Tomcsányi Aladárné, Törös Sándorné, Trischler Gyuláné, Uriga Lajosné, ifj. Vojnits Istvánné, Zombory Lajosné.

Leányok: Csihás Erzsi és Lusi, Fernbach Zsuzsi, Gehring Lenke és Mici, Heizinger Aranka, Halász Magda, Husvéth Mariska, Jovanovits Leónka és Matild, Jusits Margit, Kaich Erzsike, Karácsony Margit és Olga, Kekezovits Aranka és Piroška, Koczkar Adrienne és Zseni, Orehoja Ella, Popovits Katica és Olga, Purman Aranka, Ratkó Babi,

Szlávy Aranka, Erzsébet és Ilona, Vértési Beba, Vojnits Erzsike és Ilonka, Zombory Erzsike és Ilonka. —6.

Nyomdászaink mulatsága.

Műkedvelői előadásra, hangversenyre nem azért megy az ember, hogy filozofáljon és problémákon törje a fejét. Nyomdászaink tegnapelőtt rendezett műkedvelői előadásán azonban probléma előtt állottunk. Reklamirozva még ennyire mulatság nem volt, mégis kongó páholyok és majdnem üres nézőtér áhítottak a szereplőkre.

Itt probléma előtt állok. Hogy munkásaink nem számítottak városunk krémjére annyi bizonyos. Nem számítottak az ugynevezett középosztályra, amelyhez a tisztviselőket és előkelőbb polgárokat sorozzuk, de igen is számítottak a nyomdatulajdonosok főnökeik családjaira, a kereskedőkre és iparosokra.

Reményükben nagyon — de nagyon csalódtak, mert akikre nem számítottak, azok távol is maradtak, akik viszont a mulatságot bazirották, nem vettek részt.

Külön fel kell említenem egy könyvkereskedő és nyomdatulajdonost, akinek nyomdájában szervezetlen munkás dolgozik, ennek dacára ez a tulajdonos Kollár József, nemcsak az előadáson, de a mulatságon is részt vett.

Közönségünk soha humánusabb ügyet — mint ezt, amely Óbudán egy tudóvészelleni szanatórium felállítását célozta — nem pártolhatott volna.

Eltekintve attól, hogy nyomdászaink az előzőleg megtartott műkedvelők miatt a városi színházban főpróbát nem tarthattak és ezért a hely szokatlansága miatt az előadók-nál néha habozást észleltünk, műkedvelőktől megszokott közepes színvonalon jóval magasabb volt. Gárdonyi Gézának egy felvonásos vigjátéka: „A nőkérdés” gördülékeny szép előadásban tárta elénk a Rózsaszínű kürt feminista nőegylet gyűlését. Lukits Andrásné (Virágh Erna) komoly készültségre valló játékaival, ügyes és szép alakítást nyújtott. Varga Mariska (Lili) hálás szerepének legkisebb részét is megragadva kacagtató naivsággal vázolta. Vits Jánosné (Doroghy Zelma), Pavkovits Katica (Horgoss Gitta), Varga Veronka (Kárfy Olga) a férfiak rosszaságát nyíltan elítélő, de utánuk titokban annál inkább lelkesülő feminista egyesület tagjait kitünően személyesítették meg. Jó volt Lusztig Mór (Ágoston inas) és Konyovits György (Weöresy tengerészhadnagy). Az „Angol kisasszony”, Morvay egy felvonásos bohózata, kacagtató humorával állandóan derűtségben tartotta a közönséget. Varga István (Libucz Gergő) a papucshős hétszilvafás magyar nemest, aki mostoha-leányával Jenőfi Mariska (Ida) erőnek-erejével megakarja tanítani az angol nyelvet, aki nem az angol nyelvért, mint Rudnyák Nándor (Libucz unokaöccséért) epekedik. Különösen tetszett Lukics Andrásné (Magdalena) temperamentumos játéka és Weindl József felszeg Mukija. Előadás után az Elefánt-szállóban tánc és világposta volt. A legtöbb levelezőlapot Nagy Veronika adta el és Puchert Éva kapta. Mindketten szép ajándékban részesültek. A helybeli sajtó képviselőiben megjelentek Rácz Soma, Tomcsányi Aladár, Lithway Béla és Hegedüs József.

Nagyjából sikerült a mulatságon résztvevő leányokat is összeírunk: Jenőfi Mariska,

Varga Veronka és Mariska, Raics Juliska, Markovits Katica, Hoskovity Teruska, Ginál Rózsika, Obuskovity Darinka, Basity Katica, Nagy Veronka, Ninkov Katica, Sztipancsevits Etelka, Stefanovits Mariska, Ujkéry Teruska, Bischoff Lenke, Kuntits Juliska, Parcsetits Idus, Kuntits Annuska, Hajós Mariska, Bauer Margit, Mándits Klára, Krizsák Juliska, Csuvárdits Annuska, Elmer Erzsike, Götlicher Jozefin, Dédits Vidoszava, Bábits Annuska, Pfeifenroth Katica, Veliczky Mariska, Cselyuszka Annuska stb.

Felülfizettek: Oblát Károly nyomtatvány fejében 40 kor., Bittermann Nándor és Fiacég nyomtatvány fejében 30 kor., Bittermann Sándor jegymegváltás címén 5 kor., Első Magyar Betüöntöde r.-t. (Budapest), Bosnyák Ernő, Goldzicher Géza (Budapest) 10—10 kor., Szemző Gyula, Koczkar Zsigmond dr., Falcione Árpádné, dr. Jovánovits József, Kollár József 5—5 kor., özv. Fernbach Antalné, Alföldy Gedeonné, Horvátovits Sztipó 4—4 kor., dr. Simonovits, dr. Pataj Sándor 3—3 kor., Szondy Mátyás, dr. Feles Adolf, Schlieszer Testvérek, Priesz Károly, N. N., Raab János (Hodság), Berkovits Márk (Kula), N. N., dr. Poór Béla, N. N. 30-as számú jegy, Partlits Károly, dr. Wollheimer Józsefné 2—2 kor., Czettl Vilmos 1 kor 50 fill., özv. Spitzerné, N. N., N. N., N. N., Hermanecz, Singer Samu, N. N., Kuntits Antal, Pletikoszits Ágoston, Baranyai Károly, Muzsik Antal, Ujkéry Antal, Dédits Csedomir, Raics József, Weindl Józsefné, Mack Gáspár 1—1 kor., Lukács Ferenc, Popovits Demeter 80—80 fill., Lett Franciska 40 fill. — Fogadják a nemesszívű adakozók a zombori könyvnyomdászok hálás köszönetét.

A hódsgái olvasóköri álarcos bálja.

Páratlanul fényesen sikerült a hódsgái olvasóköri február 15-iki álarcos bálja. A Huk-féle szálloda nagytermét és a körli helyiséget valóságos pálmaligetté varázsolta a rendezőség. Kétezer gyertyaláng erejű vilamos körték és ivlámpák szórták fényes sugaraikat a pálmák közé s a roppant erős világításban pompás képet nyújtottak az álarcosok színes jelmezei. Nagyon izléses volt a körli helyiségben külön felállított cukrász pavillon.

Jelen voltak hölgyek jelmezben: Brunner Dezsőné mint szitakötő, Bertits Aranka mint dalmát leány (Vajszka), Beck Irén Pietrette, Beck Emma Polisinell, Berzenkovits Irénke mint igen kedves lengyel leány (Bácsujfalu), Csala Giza mint sokac leány, Ertl Jánosné mint treff dáma, Ertl Ferencné vörös dominóban, Himmelsbach Erike mint cigány leány (Militics), Huck Mariska katica bogár kosztümben, Handler Margit mint igen csinos cigány leány (Paripás), Klein Ilonka szép rózsajelmezben (Militics), Kaich Erzsike művészi góthikus jelmezben (Zombor), Korény Ella téli jelmezben, Katona Dódika mint gyönyörű dalmát leány, Lallossevits Tetus izléses lila dominóban, majd művészi moharózsza kosztümben, Leschediczky Mariska teletjelképező kosztümben (ilyen téltől azonban nem fázik az ember), dr. Orth Mihályné igen helyes sárga ördög jelmezben (Pincéd), Pein Zsófia mint elzászi leány (Dernye), Resch Laura csinos pillangó kosztümben (Bács), özv. Szaich Emilné mint németalföldi előkelő nemes hölgy, Szemző Károlyné fekete dominóban, majd gyönyörű, művészi izléssel össze-

kelt: burnót 61 korona értékben, pipadohány 189,091 csomaggal, szivar 10.836,019 darab, szivarka 67.014,885 darab. Azaz az egyes szállítványokból pénzértékben kifejezve: az általános forgalomban levő gyártmányokból eladtak összesen 81.718,852 kor. 96 fill., bel-földi különlegességi gyártmányokból 7.509,811 korona 36 fillér, külföldi különlegességi gyártmányokból 1.494,144 korona 19 fillér.

Eljegyzés. Lenherth János a zombori villany-telep főgépésze, eljegyezte Horváth Erzsikét.

Vármegyei közgyűlés. Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottsága folyó hó 25-én a vármegye székháza nagytermében rendkívüli közgyűlést tart.

Ismét a szesz. Ószivácról írják: Ujra és újra a szesz, az átkos szesz gyilkosságba kergetett egy embert. Vlaskalits Acó Alexa ósziváci borbély, aki a koresmalátogató iszákos ember hírében áll a községben, e hó 13-án ismét mulatott s víg tamburaszóval kísértette magát végig az utcán a kora esteli órákban. A zenére és a kurjongatásra az emberek előbujtak házaikból, hogy megnézzék, ki az, akinek ilyen jókedve van. Pein Lyubó ósziváci földbirtokos is kiállt a kapuja elé, nem sejtve, hogy ezt a kíváncsiságát életével fizeti meg. Vlaskalits Acó Alexa Ószivác főutcáján végig mindenkit szidott. Mikor Pein elé érkezett, ott is káromkodott s mikor Pein megkérdezte, hogy miért szidja, válaszul bicskájával először a szemébe szurt s utána a mellébe mártotta a kését. Pein egy hang nélkül összeesett s nyomban meghalt. A kés pengéje a bal bordák között a szívébe hatolt s rögtön halált okozott. A gyilkost a csendőrség nyomban elfogta.

Egy kis fiu szörnyette. Apatini tudósítónk jelenti, hogy Wettermayer József ottani halászmester inasa körülbelül 10 nap előtt eltűnt. A gazdája eltűnését rögtön bejelentette, de a nyomozás eredményre nem vezetett. Folyó hó 15-én a holt Dunaág nedves partján egy pásztor oszlásnak indult fihullát pillantott meg. A hullának a keze és a lába erős zsineggel volt összekötve. A leletről rögtön jelentést tett és a csendőrség megállapította, hogy a hulla az eltűnt Böhm József 16 éves halász inas holtteste és hogy a fiu gyilkosság áldozata lett, mivel koponyáján hatalmas nyílás tátong s testén több kisebb zuzódás látható. A nyomozás folyamán sikerült már a tettest is Siber Ferenc halász inas személyében le-tartóztatni. Elmondta, hogy január hó 13-án együtt volt Böhm József a halászházban, ahol az őt állandóan boszantotta és sértegette, erre ő a kezében levő baltával hátulról fejbevágtta, aki szó nélkül lerogyott. Ő erre nagyon megijedt és az eszméletlen hóval kezdte dörzsölni, de nem tért magához. Hogy a büntetés elől megszabaduljon, összekötötte a hulla lábait és behuzta az erdőbe. A gyilkos suhancot letartóztatták és átkísérték az ügyészséghez.

Gyermekrabló vagy részeg?

Szerdán délelőtt Jaks József obecsei korcsmáros két és féleves kis leánykája kint játszadozott az ipartestületi vendéglő előtt. 8—9 óra tájban arra ment Novákovits Lajos cigány lókupec és a vidáman játszó kis leányt ölebe kapta és vele elszaladt. A kis leány hangos sikoltozására kijött annak édes anyja is az utcára és a cigány után kiabált, de ez mit sem adva rá, tovább ment a kis leánykával. Ekkor Jaksné férje is kiszaladt az utcára, mire a cigány letette a kis leánykát és tovább iramodott. Jaks feljelentésére a rendőrség pár óra múlva elfogta Novákovits cigányt, de az oly tökrészeg volt, hogy kihallgatni egyáltalán nem lehetett. Estefelé, amikor már kijózanodott, vallatásra fogták, de oly részeg volt, hogy még arra sem emlékszik, hogy holt járt délelőtt, különben is gyermeke egyáltalán — mint mondja — szüksége nincsen, mert így is 5 purdó vacog kint a sátorában. A további vizsgálat folyik.

Randevuról a fogházba. Rendkívül mulattató ügyet tárgyalt a minap egyik vidéki törvényszék. Bánya János bogyszlói éjjeli őr feltűnően csinos, szemrevaló feleséget tartott, aki állandóan visszaélt az ura foglalkozásával. Mialatt a férj a falu másik végén őrizte a mások családi nyugalma, felesége a puha, meleg létszékét osztotta meg egy daliás legénnyel, Grva Borsi Józseffel. A szerelmi találkákat az éjjeli órákban rendezték. Borsi József a nyitott ablakon át bemászott a lakásba és hajnalig ott maradt. A múlt nyáron súlyos baleset érte a besurranó szerelme. Az egyik éjjeli őr, a férj hivataltársa, azt hitte, hogy tolvaj lopódzik a lakásba és egy másik őrrel együtt utána osont. Így aztán a szerelmi találka más fordulatot vett. Az okos asszony egy pillanat alatt átlátta a fenyegető helyzetet és remegve panaszkolta el az éjjeli őröknek, hogy ő nyugodtan szendergett az ágyában, mikor egy sötét alakot látott maga előtt, aki átsurrant a másik szobába. Az őrök utána mentek és nyakoncsipték, mire az asszony, hogy a becsületét megmentse, magánlaksértés miatt följelentést tett a pörüljáró szeret ellen. A törvényszék előtt beismerte Bánya Jánosné, hogy leánykorában viszonya volt a vádlottal, de az asszonyi becsülete olyan fehér, mint a leesett hó. A törvényszék ezt el is hitte és hatheti fogházra ítélte Borsi Józsefet. A férj pedig a felesége ártatlanságának szent tudatával, vidáman, mosolygó arccal hagyta el a tárgyaló termet.

Véres verekedés. Garán mult vasárnap délelőtt 10 órakor a gazdakörben foglalatokodó Tóth Jenő kántortanítót Gatti Mihály és fia Antal leütötték. A két támadó Tóth kántornak már évek óta haragosa és ok nélküli boszujukat most töltötték ki a szerencsétlen emberen. A súlyosan sérült ember a bünyefnyitő feljelentést megtette.

Gyanus halál. Tóth Lajos pacseri illetőségű napszámos pár évvel ezelőtt családjával együtt kivándorolt Németországba. Ugy látszik, hogy nem valami rózsásan ment a dolga, mert kényszer-utlevéllel küldték haza. Csütörtök éjjel érkezett meg Tóth a családjával a rókusi pályaudvarra. Amint Tóth a vonatból kiszállt, hirtelen rosszul lett és ájultan rogyott össze. A mentők szállították a közokórházba, ahol anélkül, hogy magához tért volna, reggelre kiszenvedett.

Halotthamvasztás.

A folyó hó 5-én megtartott Szabad Lyceumi előadásán előadta Fehér Jenő államépítészeti mérnök.

(Vége.)

Általában azt hiszik a legtöbben, hogy az ember holttestének az elégetése valami máglyán, nyílt tűzön történik. Hogy tehát a tüzelő anyagnak a hamva a koporsóéval és holttest hamvával összevegyül. Hát ez nagyon téves hiedelem.

Modern krematóriumokban a holttest sem a lánggal, sem a tüzelőanyaggal érintkezésbe nem jöhet.

Bármilyen különbözők is a halottégetési rendszerek, abban valamennyi krematórium megegyezik, hogy nem a tüzelőanyagból közvetlenül kiáradó hőséget használják fel, hanem azt az ennél összehasonlíthatlanul magasabb temperaturát, amelyet oly módon érnek el, hogy a tökéletlen elégségből keletkező szénoxid és szénhidrogén (Kollenwasserstoff) gázokat szénssal keverik és meggyújtják. Hanem azok a rendkívül magas temperaturájú lángok sem szolgálnak a holttest közvetlen elégetésére. Csak arra való, hogy a generatorknak a tűzálló falait fehér izzásig hevítsék. Amikor pedig elérték ezt az állapotot, akkor a gázokat és a lángot erre szolgáló szelepekkel a generator belsejéből kizárják, ellenben szabad levegőt engednek

bele. Ezt az izzásban levő falak annyira fölhevítik, hogy az mintegy 1000°C melegséggel vonul át az égetésre szolgáló kamrán. Mikor fent a kápolnában véget ér a gyászszertartás, a koporsót erre szolgáló mechanizmus ide bocsájtja le, ahol csakis az állandóan beömlő, magas fokra hevített levegő idezi elő a hamvasztást.

A koporsó néhány perc alatt eltűnik. A cink körülbelül 440°C-nál olvad, 1000 C. mellett már nemcsak olvad, hanem azonnal cinkoxidá válik, amely ugy elpárolog, hogy a hamuban még a nyoma sem fedezhető fel. A fakoporsó természetesen azonnal lángbaborul; de ez is néhány pillanat alatt elpusztul annyira, hogy a holttest most már a kamra tűzálló chamottból készült rostélyán szabadon nyugszik s a tüzes levegő minden oldalról érheti. Rövid idő alatt izzásba jön az egész test s annak minden éghető alkotórésze hamuvá válik. Végre széttesnek a csontok is ebben az irtózatossá hőfokban s a holttestből semmi sem marad vissza, csak a csontok hamvai.

A koporsónak, a ruházatnak és a virágoknak a hamvai, szóval minden szerves alkotórésznek a hamva oly könnyű, hogy azokat a kamrában működő huzat elfújja; ellenben a csontok hamva, amelynek a fajsúlya mintegy négyszer akkora, a kemence hamuterében megmarad és mentes minden idegen alkotórésztől. Főképen foszforsavas mészből áll és súlya 1½—2 kgramm. A pietás kellő szem előtt tartása mellett arra szolgáló eszközökkel anélkül gyűjtik össze ezeket a hamvakat bádógból készült szelencébe, hogy kézzel csak érintenék is. Ezt a szelencét rögtön, ott a helyszínén leolmozzák, az elhunyt nevét, születése és halálának napját rápréselik, ki van tehát zárva, hogy valaha más ilyen szelencével összetéveszthető legyen. A hamvakat tartalmazó szelencét azután a hozzátartozóik rendelkezésére bo-csátják, őrizték meg úgy, ahogy nekik jól esik.

A hamvasztás egész procedurája nem tart tovább jó szerkezetű krematóriumokban 1—1½ óránál.

Az ember az önfentartás ösztönével születik és fátuma mégis a halál. Aki az életnek erre a megnyugtató végére gondol, sokaknak jól esnek az a tudat, hogy mulandó porhüvelyünket a haladó kultúrának ezen a már nem szokatlan gépezetén semmissítessük meg, ha a kaszásnak egykor utjába esünk.

Sokan ellenségei ennek a gondolatnak s mert hiszen a haladó korrallal nem minden gondolkodó szeret lépést tartani. Ezeknek az ellentéteknek az elsimitása pedig csak akkor várható, amikor mindnyájan a műveltség és a lelki megnemesedésnek valami igen magas fokára jutottunk, a tiszta látáshoz, az életnek, önmagunknak és egymásnak a tökéletes megértéséhez. Én hiszek ebben a tökéletesedésben.

Országos zarándoklat Lourdesbe. Március hó 16-án mélt. Prohászka Ottokár dr. székesfehérvári püspök ur védnőksége, Giesswein Sándor apátkanonok lelki vezetése alatt külön vonaton országos jellegű zarándoklat indul Velence, Milanó, Genua, Marseille érintésével Lourdesbe. Részletes felvilágosításokkal szolgálnak a Magyar Utazási Vállalat R. T. menetjegyjelzői Budapest, Eskü-ut 3. és Erzsébet-körut 12.

Eladó zongora.

Bővebbet
ifj. Kapitány Ferencnél
Bácsban.

363/1908. szám.

Árlejtési hirdetmény.

Bácsfeketehegy község közönsége, törvényhatóságilag jóváhagyott véghatározat alapján új jegyzői lakot épített. Költségvetésileg előirányzott összeg 32,000 kor., szóval: Harminckettőezer korona. Bánatpénz 3200 kor., mely az árlejtés napján készpénzben, vagy betétkönyvben leteendő. Költségvetés, terv és árlejtési feltételek nevezett község jegyzői irodájában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Az árlejtés Bácsfeketehegy község tanácstermében **1908. évi február hó 27-én (csütörtök) délelőtt 9 órakor** fog megtartani. Zárt ajánlatok nem fogadtnak el.

Bácsfeketehegy, 1908. február 11.

Kozma Dezső, Józsa Lajos,
jegyző. bíró.

Eladó.

Egy jó karban levő **társaskocsi**, ugyszintén több **bérlőkocsi** — hajtási joggal együtt — **eladó**. — Bővebb értesítést ad a tulajdonos

Becker Pál
Ujverbászon.

3-2

Árlejtési hirdetmény.

Alulírott igazgatóság közhírré teszi, hogy a kalocsai gazdaság részére építeni szándékolt 48 egyes **cselédlak**, téglá, mész és homok nélkül 100,038 korona 02 fillérre előirányzott munkáit és anyagjait az igazgatóság hivatalos helyiségében

1908. évi március hó 2-án délelőtt 10 órakor nyilvános zárt írásbeli árlejtésen kívánja biztosítani.

Csakis az árlejtés előtt beérkezett 1 koronás bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlatok, melyek a feltételeknek megfelelnék, fognak figyelembe vétetni.

Egyes, vagy kisebb számú cselédlakokra is lehet ajánlatot tenni. Az ajánlati összeg után 5% bánatpénzt kell az uradalmi főpénztárnál elhelyezni, avagy az ajánlathoz csatolni.

A terveket és költségvetést az igazgatósági irodában a feltételekkel együtt bárki is megtekintheti, 6 koronáért pedig azok másolatát bárki is megszerezheti, míg a készlet tart.

Kalocsa, 1908. évi február hó 1-én.

3-3

Érseki Uradalom Igazgatósága.

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HAZAI
GYÁRTMÁNYÚ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK MINDEN JOBB
PAPIRKERESKEDÉSSEN

Bittermann Nándor és Fia

☒ kő- és könyvnyomdája ☒

ZOMBORBAN,

☒☒ a vármegye palotájában. ☒☒

Megrendelések a legrövidebb
idő alatt szállíttatnak. o

*

Papir- és írószerek a bevásárlási áron.

*

Könyvkötői munkák

elfogadtnak és a kiállítási áron
szállíttatnak. ☒☒

*

☒ Községi nyomtatványokból ☒

☒☒ nagy raktár. ☒☒

*

60-22

Telefonszám: 18.

AGRARIA

MAGYAR GÉPFORGALMI R. TÁRS.

Benzinmotorok

Benzincséplők

Malomberendezések stb.

Kérjen minden gazda
árjegyzéket

Levélcim:
„AGRARIA” Budapest, Váci-ut 2.

Eredeti svéd gyártmányu

BOLINDERS NYERSOLAJMOTOROK és NYERSOLAJLOKOMOBILOK

==== RUNDLÖF SZABADALMA! ====

Ezernél
több
üzemben!

Ezernél
több
üzemben!

==== Üzemük a létező legolcsóbb, legmegbízhatóbb. ====

Szerkezetük szabatos, könnyen érthető, könnyen hozzáférhető, — a por elől védve van. Kezeléshez nem kell gépsz. Megindítás után nem kell felügyelet. Pénzügyi felügyelet nincsen — Barmely üzemhez és bárhol használhatók. Motorok 3-tól 100 lóerőig és feljebb. — Lokomobilok 5-től 20 lóerőig. Szakszerű felvilágosításokkal, árjegyzékkel, ajánlattal és referenciákkal kívánatra díjmentesen szolgálunk.

SCHVARCZ JÓZSEF ÉS TÁRSA gépraktár és műszaki iroda
BUDAPEST, V., Váci-körút 26. — Távirati cím „USZU” Budapest.

A magyar királyi államvasutak téli menetrendje.

ÉRVÉNYES 1907. ÉVI OKTÓBER HÓ 1-ÉTŐL.

Budapest—Zimony—Belgrád.										Viasza				
Oda	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	ind.	érk.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	tv. sz. sz.	gyorsv.
	7.00	7.15		1.55	3.20	10.10	ind.	BUDAPEST k. p. u.	érk.	5.50	10.15	1.00		10.05
	10.15	12.37		6.15	6.36	3.54	érk.	SZABADKA	ind.	11.50	5.05	1.52		6.37
	10.30	1.27	4.15		6.48	5.30	ind.	SZABADKA	érk.	10.21	7.23	9.39	1.26	6.26
		1.56	4.43		7.10	6.02		Csantavér		9.52	6.53		12.58	
	11.05	2.22	5.09		7.25	6.27		Bács-Topolya		9.29	6.31	9.07	12.33	5.54
	11.23	2.47	5.36		7.42	7.05		Hegyves-Feketehegy		8.58	6.02		12.04	5.37
	11.37	3.07	5.55		7.55	7.27		Verbász		8.36	5.37	8.39	11.45	5.21
	11.51	3.27	6.17			7.46		O-Kér		8.09			11.19	5.04
	12.02	3.43	6.34			8.13		Kiszács		7.46	4.54		11.03	4.49
	12.20	4.03	6.55		37	8.34	érk.	UJVIDÉK	ind.	7.22	4.30	7.56	10.42	4.29

Szeged-Rókus—Szabadka—Dálya										Viasza				
Oda	szem. v.	szem. v.	szem. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	tv. sz. sz.	sz. v.	sz. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	sz. v.	sz. v.
	3.05	7.48	11.30	3.10		4.55	6.30	8.15	ind.	SZEGED-ROK.	érk.	7.06	10.48	2.52
	3.22	8.04	11.46	3.29		5.11	6.57	8.33		Rószke		10.33	2.38	7.39
	3.36	8.18	12.00	3.44		5.26	7.28	8.49		HORGOS		10.21	2.25	7.27
	3.50	8.31	12.13	3.58		5.39	7.51	9.04		Királyhalom		10.19	2.11	7.16
	4.05	8.44	12.28	4.14		5.52	8.12	9.25		Palics		9.55	1.58	7.05
	4.17	8.55	12.40	4.27		6.03	8.31	9.38	érk.	SZABADKA	ind.	9.44	1.47	6.55
	5.00	10.25	2.02		6.50	7.00			ind.	SZABADKA	érk.	6.46	1.00	5.58
	5.25	10.50	2.26			7.30				Tavankut		6.13	12.38	5.34
	5.45	11.13	2.46		7.19	7.56				Bajmok		5.49	12.21	5.17
	6.16	11.45	3.17		7.41	8.32				Nemes-Militics		5.02	11.45	4.41
	6.30	11.59	3.31		7.53	8.50			érk.	ZOMBOR	ind.	4.40	11.30	4.25
	7.19	12.26	4.00		8.13					Prigl-Szent-Iván		7.45	10.55	4.00
	7.34	12.39	4.13		8.23					Szóna		7.33	10.37	3.46
	7.46	12.50	4.24		8.33				érk.	GOMBOS	ind.	7.21	10.25	3.34
	9.18		5.25		9.35				ind.	ERDŐD	érk.	6.13	9.17	6.03
	9.30		5.37		9.45				érk.	DÁLYA	ind.	6.02	9.05	5.50

Kiskun-Halasz—Bácsalmás—Rievica										Viasza	
Oda	v. v.	v. v.	v. v.	ind.	v. v.	v. v.	v. v.	érk.	v. v.	v. v.	
	3.50	11.50	6.00	ind.	KIS-KUN-HALAS	érk.	5.44	2.27	10.24		
	4.03	12.03	6.13		Kopolya		5.32	2.14	10.11		
	4.20	12.20	6.29		Fehértó		5.16	1.57	9.54		
	4.37	12.36	6.45		Terézhalom		5.00	1.40	9.37		
	4.58	1.08	7.03		Jankovác		4.48	1.27	9.24		
	5.25	1.42	7.23		Mélykut		4.20	1.24	8.44		
	5.48	2.05	7.44		Kudics		4.00	1.21	8.15		
	5.56	2.13	7.52	érk.	BÁCSALMÁS	ind.	3.51	12.00	8.04		
	6.16	2.49	8.14	ind.				3.41	11.21	7.29	
	6.36	3.09	8.29		Madarász puszta		3.28	11.01	7.09		
	6.49	3.27	8.37		Bácsmadaras		3.18	10.51	6.59		
	6.57	3.35	8.44		Sarac puszta		3.11	10.34	6.42		
	7.17	4.00	8.53		Katymár		3.00	10.21	6.29		
	7.29	4.12	9.03		Legyen puszta		2.49	9.58	6.08		
	7.45	4.28	9.16	érk.	RIGYICA	ind.	2.35	9.40	5.50		

Ó-Becse—Ujvidék										Viasza	
Oda	sz. v.	v. v.	sz. v.	ind.	sz. v.	v. v.	sz. v.	érk.	sz. v.	v. v.	
	4.50	9.45	4.20	ind.	Ó-BECSE	érk.	6.56	12.43	7.31		
	5.12	10.11	4.42		Bács-Földvár		6.35	12.20	7.10		
	5.34	10.31	5.02		Csurogh		6.19	11.53	6.53		
	5.54	11.02	5.22		Zsabllya		5.55	11.19	6.26		
	6.09	11.18	5.39		Goszpodince		5.29	10.46	6.11		
	6.32	11.45	6.02		Temerin		5.13	10.28	5.55		
	6.41	11.54	6.11		Járek		4.57	9.59	5.37		
	6.54	12.09	6.24	érk.	VASKAPU	ind.	4.43	9.43	5.23		
	7.01	12.13	6.25	ind.	VASKAPU	érk.	4.42	9.42	5.22		
	7.25	12.40	6.49	érk.	UJVIDÉK	ind.	4.17	9.15	5.00		

Ujvidek—Vaskapu—Titel										Viasza	
Oda	sz. v.	v. v.	sz. v.	ind.	v. v.	sz. v.	érk.	v. v.	sz. v.		
	6.37	5.10	ind.	UJVIDÉK	érk.	6.00	3.01				
	7.00	5.37	érk.	VASKAPU	ind.	5.33	2.38				
	7.05	5.38	ind.	VASKAPU	érk.	5.28	2.33				
	7.31	6.07		Káty		5.06	2.15				
	7.42	6.19		Tiszakálmánfalva		4.43	1.56				
	7.57	6.39		Kovil-Szent-Iván		4.25	1.41				
	8.11	6.58		Vilova—Gardince		4.04	1.26				
	8.24	7.16		Lok		3.48	1.14				
	8.37	7.30	érk.	TITEL	ind.	3.32	1.00				

Hegyves-Feketehegy—Palánka										Viasza	
Oda	v. v.	v. v.	v. v.	ind.	v. v.	v. v.	v. v.	érk.	v. v.	v. v.	
	7.10	3.03	7.47	ind.	HEGYES-FEKETEHEGY	érk.	5.41	11.17	5.22		
	7.29	3.27	8.07		Telecska		5.21	10.58	5.02		
	7.47	3.52	8.36		Kula		5.10	10.47	4.51		
	7.57	4.04	8.46		Béla-puszta		4.45	10.25	4.30		
	8.10	4.34	9.04		Torzsa		4.33	10.13	4.19		
	8.34	5.04	9.28		Deszpot-Szt-Iván—Pivnica		4.16	10.00	4.01		
	8.50	5.28	9.44		Szilbás		3.51	9.35	3.37		
	9.21	6.14	10.04		GAJDOBRA		3.40	9.24	3.26		
	9.53	6.50	10.35	érk.	PALÁNKA	ind.	3.00	8.18	2.35		

Szabadka—Baja										Viasza	
Oda	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.		
	4.50	10.35	1.42	7.05	ind.	SZABADKA	érk.	9.29	12.48	6.20	10.28
	5.25	11.10	2.17	7.38		Csikéria		8.66	12.16	5.48	9.52
	6.08	11.46	2.54	8.09		Bács-Almás		8.34	11.55	5.27	9.22
	6.09	11.51	3.00	8.14		Almás		8.19	11.40	5.12	9.06
	6.33	12.15	3.26	8.42		Bikity-Borsód		7.54	11.15	4.47	8.38
	7.07	12.48	4.00	9.16	érk.	BAJA	ind.	7.17	10.40	4.12	7.52

Baja—Ujvidék										Viasza	
Oda	v. v.	v. v.	v. v.	sz. v.	ind.	v. v.	v. v.	v. v.	v. v.		
	4.00	7.22	1.15	ind.	BAJA	érk.	8.53	3.23	7.00		
	4.11	7.32	1.25		Baja-szállásváros		8.46	3.15	6.52		
	4.25	7.45	1.38		Vaskut		8.31	2.59	6.36		
	4.51	8.10	2.01		Gara		8.10	2.37	6.10		
	5.09	8.26	2.16		Rigyica		7.55	2.17	5.47		
	5.37	8.54	2.39		Sztanisics		7.38	1.57	5.25		
	5.56	9.12	2.56		Gákova		7.14	1.28	4.58		
	6.15	9.31	3.14		Nenadics		6.55	1.08	4.34		
	6.25	9.41	3.23	érk.	ZOMBOR (étk.)	ind.	6.45	12.57	4.23		
	6.51		3.46	ind.				6.10	11.20		
	2.25	6.51		3.52	Zombor-vásártér		6.03	11.13			
	2.31	6.57		4.02	Fernbach-szállás		5.54	11.04			
	2.41	7.07		4.11	Zsárkovác		5.46	10.56			
	2.50	7.16		4.25	Ó-Sztapár		5.32	10.42			
	3.06	7.30		4.44	Bresztovác		5.16	10.28			
	3.35	7.49		4.56	Militics 27. sz. őrház		4.58	10.10			
	3.46	8.00		5.06	Hódság		4.48	10.02			
	4.05	8.10		5.31	Parabuty		4.29	9.45			
	4.46	8.35		5.45	Paraga		4.08	9.25			
	5.00	8.49		6.03	ind.	GAJDOBRA	érk.	3.26	9.07		
	5.40	9.16		6.17	Bulkesz		3.12	8.55			
	5.54	9.30		6.30	Petrovác-Glozsán		3.01	8.44			
	6.16	9.45		6.55	Futtak		2.32	8.16			
	6.50	10.10		7.17	érk.	UJVIDÉK	ind.	2.07	7.51		
	7.13	10.31							1.30		

||
||
||

Eladó gőzmalom.

Egy **gőzmalom**, mely évenként 24000 korona tiszta jövedelmet hoz, családi okokból **azonnal eladó**. Készpénz kell hozzá 50000 korona. A malom 12 km. távolságra van a vasuti állomástól, forgalmas műuton. Bővebb felvilágosítást nyújt

V. Wirth

10-1

Bjelovár (Horvátország).

101.1908. szám.

Pályázati hirdetés

Alólírott a „Rudolfsgnádi ármentesítő és belvízcsapoló társulat”-nál megüresedett egy gátéri és egy csatornaári állásra ezenel pályázatot hirdetek.

Az állások 600 korona évi fizetéssel, természetbeni lakással és fűtéssel vannak összekötve.

Az állásokra csakis olyan magyar állampolgárok pályázhatnak, akik ép és erős testalkatúak, magyarul írni és olvasni tudnak, azonban pedig nősek vagy a háziaszszonyt pótló édes anyával, illetve nőtestvérrel bírnak.

Azok, kik valamely ármentesítő és belvízcsapoló társulatnál hasonló minőségben már alkalmazásban voltak, a magyar nyelven kívül németül és szerbül is beszélnek valamint a kiszolgált altisztek, előnyben részesülnek, miért is mindezeket kérvényükhöz mellékelten okmányilag igazolják.

Az állásra pályázók kellően felszerelt kérvényüket belül a kérvényben „Méltóságos dr. Csernovics Diodor miniszteri tanácsos, miniszteri biztos urhoz, Arad” intézve, alulírott nál Perlaszon (Torontál megye) legkésőbb **folyó évi február hó 29-ig** személyesen nyújtják be.

Perlasz, 1908. évi február hó 9-én.

Mauritz Gyula,

2-2

kir. mérnök, ideigl. igazgató főmérnök.

Vitéz-utca 4. számú háztelek

szabad kézből eladó.
Bővebb értesítést ad a tulajdonos, Vitéz-utca 10. szám alatt.

Gépirás oktatás.

Tisztelettel értesitem az érdeklődőket, hogy folyó hó 15-étől kezdve saját írógépeken a gépirást elsajátítani óhajtok kiképzést nyervehetnek. Jelentkezéseket elfogad alulírott.

Szende Géza,

3-3

megyei írnok Szolencse, Hársfa-u. 4.

Salvator-sör módjára Haggemacher söröződei által gyártott Szt. Gellért sör.

T. C.

Van szerencsém a nagyérdemű sörfogyasztó közönség becses tudomására hozni, hogy a

HAGGENMACHER-féle SZENT GELLÉRT SÖR

csak három-négy hétig nálam palackokban kapható. Együttal b. figyelmét felhívom a n. é. közönségnek erre a kitűnő sörre vonatkozólag.

Kapható egyedül nálam palackokban a házhoz szállítva.

Kiváló tisztelettel

31-2-2

ANTITS A. M.

HAGGENMACHER

budafoki és köbányai sörgyáros főraktárosa.

A „CSITAONICA” sörcsarnokban minden vasárnapon a fenti sör poharanként is kapható.

Salvator-sör módjára Haggemacher söröződei által gyártott Szt. Gellért sör.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására adni, hogy a **Kossuth Lajos (Fő-utca)** és a **Zarándok-utca** sarkán lévő

„CSITAONICA” vendéglőt

átvettem és a mai kor igényeinek megfelelően a legfényesebben rendeztem be.

Törekedni fogok, hogy a n. é. közönség bizalmát pontos és előzékeny kiszolgálással a magam részére biztosítsam.

Naponta mindenkor **meleg** és **hideg ételek** kaphatók.

Allandó friss csapolás!!

A n. é. közönség b. pártfogásáért esedezve, maradtam

kiváló tisztelettel

VRANIĆ MLADEN,

a „Csitaonica” vendéglő bérliője.